

Velja v Ljubljani in

po pošti:

celo leto . . . K 120—
 pol leta . . . „ 60—
 četrt leta . . . „ 30—
 za mesec . . . „ 10—

Za inozemstvo:

celo leto . . . K 140—
 pol leta . . . „ 70—
 četrt leta . . . „ 35—
 za mesec . . . „ 21—

JUGOSLAVIJA

Na plameno naročbe brez
 pošiljave denarja se ne
 moremo oziirati.

Novi naročniki naj pošiljajo
 naročnino po nakaznici.

Oglasi se zaračunajo po
 porabljenem prostoru in sicer
 1 mm visok ter 55 mm
 širok prostor za enkrat 1 K
 za večkrat popust.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/L.
 Telefon št. 360. — Upravištvo je na Marijinem trgu
 št. 8. Telefon št. 44.

Izhaja vsak dan zjutraj.
 Posamezna številka velja 60 vin.

Vprašanjem glede inšcratov i. dr. se naj priloži za odgo-
 vor dopisnica ali znamka. — Dopisi naj se frankirajo. —
 Rokopisi se ne vračajo.

Wilsonova nepopustljivost v jadranskem vprašanju.

Beograd, 27. (Izvirno poročilo.) Po ravno iz Pariza dospelih vestih sta izročila francoska poslanika v Parizu in Londonu včeraj francoski vladi Wilsonov odgovor na antantno odklonitev njegove intervencije v jadranskem vprašanju. Nota je vzbudila v vseh antantnih krogih, zlasti pa pri Italijanih skrajno nervoznost, ker se je izkazalo, da so bile dosežane vesti o Wilsonovi neizprosni polni utemeljene in resnične. Wilson iznova povdarja, da odločno odklanja ultimati, ki ga je izročila antanta Jugoslaviji. V ostrih izrazih obsoja imperijalistična stremjenja in opozarja na nevarnost novih vojn.

LDU Berlin, 27. Kakor poroča »Lokalanzeiger«, javlja washingtonski poročevalec lista »Echo de Paris« interesantne podrobnosti o Wil-

sonovi korespondenci glede jadranskega vprašanja. Wilson kritizira v teh dokumentih imperijalizem in pohlep zaveznikov po tuji zemlji z izrazi, ki bodo osupnili ves svet in s katerimi namerava Wilson opozoriti zaveznike na nevarnost novih vojn. Wilson izjavlja dalje, da bo, ako s svojimi predlogi ne bo uspel, mirovno pogodbo umaknil in se z Nemčijo pogajal radi separatnega miru.

LDU Berlin, 26. Kakor poroča »Herald«, bo Wilson v kratkem predložil senatu spomenico o jadranskem vprašanju. Wilson je prepričan, da bo predrl njegovo stališče pri posvetovanjih v Londonu in Parizu. On je odločen, da se prej odpove ratifikaciji mirovne pogodbe, kakor da bi odnehal v jadranskem vprašanju.

Frankovski izdajalec na Reki.

Reka, 27. febr. (Izvirno poročilo.) Včeraj se je vršil v reškem gledališču Politeama Rossetti javen shod d'Annunzijevih pristašev za aneksijo Reke, Istre in Dalmacije. Na shodu sta govorila poleg d'Annunzija tudi dr. Ivica Frank in dr. Sachs, ki sta brezmejno huškala proti Jugoslaviji, zlasti proti Srbom in dinastiji, ter pozivala na skupen boj Italijanov in hrvatskih republikancev.

LDU Reka, 26. febr. D'Annunzio zbira okoli sebe vse elemente, kateri

rujejo proti državi Srbov, Hrvatov in Slovencev, zlasti podpira gnetno in moralno levico Franka in dr. Sachsa, ki se slišata pogosto z njim. Tezne zveze ima tudi z drugimi rovarskimi organizacijami, ki spletkarijo proti združenju Macedonije z Jugoslavijo. Na ta način pripravljajo nove spore na Balkanu pod protektoratom italijanske vlade, katera upa na ta način gospodarsko in politično zagospodovati na Balkanu.

Radić izpuščen iz zapora.

Zagreb, 27. (Izvirno poročilo.) Stjepan Radić je bil danes izpuščen iz zapora na izrecno zapoved bana dr. Laginje. (Radić je bil pred približno enim letom radi svojega veleizdajniškega delovanja aretiran. Takoj po zlomu habsburške monarhije je začel rovariti proti narodnemu ujedinjenju in paktirati z Italijani. Sestajal se je ponovno z Italijanom Morpurgom, znanim italijanskim agentom, kateremu je predlagal, naj bi se s pomočjo Italije napravila iz Hrvatske samostojna republika, v zahvalo pa bi dobili Italijani kompenzacije na slovenski meji. Ko so bili lanske pomlad francoski generali v Ljubljani, je prišel Radić semkaj, govoril z njimi in jim izjavil, da sta on in njegova stranka proti ujedinjenju in jih prosil, da sporočajo to mi-

rovni konferenci. Preko italijanskih listov je pošiljal na Francosko in Angleško izjave, češ, da hrvatski narod noče ničesar slišati o Srbih in o Jugoslaviji. Radić tega veleizdajniškega postopanja je bil Radić aretiran z vsemi strankami, ki so bile zastopane v vladi, torej tudi v sporazumu z dr. Laginjo. In vendar ga je ta danes izpuštil, čeprav se nahajamo v izredno kritičnem zunanje-političnem štadiju, ko je lahko vsako rovarjenje proti naši državi usodopolno.)

Zagreb, 27. (Izvirno poročilo.) Razum Stjepana Radića je bil danes izpuščen iz zapora tudi dr. Josip Pazman, jutri pa bosta izpuščena še Kežman in dr. Maček. Ban je ustavil nadaljnjo sodno preiskavo proti Radiću in tovarišem.

Ivan Albrecht:

Nekaj besedi.

Ko sem se odločil, da začnem pisati o razmerah na Koroškem, gotovo ni bil moj namen, da bi se v koga zaletaval. Tudi mi ni do kritike posameznih osebnosti ali celotnih organizacij, temveč samo do tega, da popišem razmere, kakor sem jih v teku let spoznal jaz. Če mi kdo podtika osebne namene, se moti in mlati mlative prazne slame. Do visokih stolcev mi ni; saj sem še mlad in ljubim delo. Za prepiranje se pa celo ne morem ogrevati. Če bi hotel kaj sličnega, bi zlezal v rog kako politične stranke in bi opasal bridki meč strankarske zagrizenosti.

Vsega tega nisem storil, pa prostim zato potrpljenja z mojimi besedami. Nikogar ne bom preganjal, nimam moči in ne volje zato. Če pa mogoče čika dopis »iz Roža« v eni zadnjih števil »Jugoslavije« name, moram povedati, da je razburjenost popolnoma nepotrebnost. Gospodičnam in sploh ženskem spolu, ki sodeluje pri igrah, ne bom kratil zaslužene hvale in časti. Tudi ne trdim nikjer, da bi stebel morale padel z uriziranjem Iger po čilentskih

odrih, temveč poznam in priznam veliko vzgojno vrednost gledališča v velikem in malem stilu. Vendar — stebri morale so kljub temu razmisliti po vsem svetu, ne samo po slovenskem Koroškem, in mnogo duhov, ki gotovo mislijo dobro, se ukvarja z mislijo, kako bi bilo mogoče spraviti to zadevo v red. Ključ po časnikih in revijah so na dnevnem redu — pa zato nikakor ne uvidevam, zakaj ne bi človek smel govoriti o tem na slovenskem Koroškem. Poudarjam pa še enkrat, da mi je vsako osebno prerokanje in tekmovalstvo tuje in zoprotno. Tu gre za rano človeštva — kaj bi torej z osebami in osebicami!

Nočem vzbujati pesimizma in trdim, da ga niti ni treba. Če smo zrel narod, ljudje, ki ne potrebujejo plenice, pa po mojih mislih gotovo ne bomo silili v naročje pestunje — samoprevare. Čemu? Ako trdimo, da je vse lepo in dobro pri nas, — ali smo s tem že v paradizu? Mislim, da ne. Gototvo bo še vsakomur živo v spominu, kako smo pred časom zaupali v pravičnost sveta. In sredi najlepših sanj nas je ta ljuba pravičnost okradla. Kje je Gorica, Trst itd.? Črne zastave in ogorčeni

Pred novo vladno krizo?

Beograd, 27. febr. (Izvirno poročilo.) Parlamentarni politični položaj postaja tem bolj napet, čim bolj se bliža otvoritev narodnega predstavništva. V vrstah vladnih klubov se pojavlja vidna nervoznost. Boje se, da bo že takol prva seja pokazala, da vlada nima kvoruma in da bo regent na to pozval Protića, da odstopi s svojo vlado. V krogih, ki stole blizu dvora se govori, da bo v slučaju krize obnovil regent polzkus, sestavi

viti koncentracijsko vlado z dr. Pavlovićem na čelu. Ako se to ne posreči, bo imenoval izvenstrankarsko vlado, najbrže pod generalom Smiljanićem, ter il poveril izvedbo novih volitev.

Demokratsko socialistični blok se sej narodnega predstavništva ne bo udeleževal ampak bo poslal vsakokrat samo enega zastopnika, ki bo takoj ob otvoritvi zahteval, da se konstatira, ali je seja sklepna ali ne.

NAŠA ZUNANJA POLITIKA OSTANE NESPREMENJENA.

LDU Beograd, 26. febr. Zastopnik ministra za zunanje posle, dr. Spalajković, je izjavil nekemu tujemu dopisniku: Zunanja politika nove vlade ostane ista kakor doslej. Smatramo za svojo dolžnost, da še nadalje utrjujemo vezi med nami in zavezniki, zlasti kar se tiče jadranskega vprašanja. Pri tem zaupamo na pravičnost zaveznikov.

MADŽARI PRIPRAVLJAJO NAPAD NA NAS.

LDU Beograd, 26. febr. Na nekaterih točkah ob naši meji so Madžari ponovno zbrali veliko množino svojega vojaštva. Obstoji tedaj ne-

varnost, da madžarski beli gardisti udero preko naših meja.

BOJI MED ITALIJANI IN ALBANCI.

LDU Skadar, 26. febr. Med Italijani in Albanci pristiži novega narodnega pokreta, je prišlo do spopadov. Rezultat bojev še ni znan. Albanci razpolagajo z dobro opremljenimi četami. Radi teh spopadov vlada v Rimu veliko razburjenje. Politiki so priredili že več konferenc. Socialistični poslanci zahtevajo od vlade, najjenja s svojo pustolovsko politiko, ker italijanski narod ne mara biti več igrača v rokah nekaterih politikov.

Srbski politik o položaju.

Naš urednik se je razgovarjal z g. dr. Pečićem, narodnim poslancem in predsednikom Demokratske Zajednice. Odlični gost iz Beograda je že poprej večkrat posetil našo ožjo domovino, zapadni del Jugoslavije, in je pred vojno opetovano bival na Bledu. Ljubljano in Bled je posetil tudi tik po prevratu, čim se je vrnil iz Francije, kamor ga je pregnala nemško avstrilska okupacija. V daljšem razgovoru je izrazil znani parlamentarec svoje odvilenje nad velikim napredkom, ki se opaža povsod pri nas, v vsem licu našega javnega življenja.

Vprašan o politični situaciji, je izjavil g. dr. Pečić:

Kakor slovenski naprednjaki, smo tudi napredni elementi v Srbiji bili večinoma v opoziciji, vi proti avstrilski klerikalnemu, mi proti staroradikalnemu režimu. Nalogo narodnega boja proti tujcu in narodnega osvobodjenja je rešil ves naš narod sijajno in z brezprimerno poštvalnostjo, brez strankarskih razlik. V vsem ostalem pa sta si pri nas vedno nasprotovali dve smeri, nazadnjaška in napredna. Poslednji smo bili dvakrat na vladi, vsakokrat po nekaj mesecev, vso ostalo dobo smo pre-

živeli v odporu proti izrabljanju države v stranske namene. Zdi se, da smo srbski, hrv. in slov. nar. in demokratski elementi, ki smo imeli pred vojno iste nasprotne in isto temeljno misel, kakor danes, upravi pozvani, da tesno sklopimo svoje vrste za isto delo, za isti odpor proti zaostalosti v političnih naziranjih, proti korupciji, proti nepravemu pojmovanju naše državne misli in zlorabi državne moči v samostrankarske namene.

Vprašate me po zadnjem političnem položaju. Kakor vam je znano, je takozvana parlamentarna zajednica prevzela vlado. Njene temeljne misli niso enotne, družijo jih samo želja za močjo in misel, da treba doslej ločene dele naroda še nadalje obdržati ločene. V podrobnih vprašanjih dnevne politike jih najbolj označi brezprogramnost. Kvečjemu se to, da so vsi skupaj najhujši nasprotniki ljudskih koristi. V nevarnosti je agrarna reforma, dočim še o drugih važnih vprašanjih niso povsem na čistem. Vsekakor so slovenski člani nove vlade n. pr. v vprašanju valutne reforme že popolnoma ogustili vsako misel na kakšno spremembo, ki so to še pred nedavnim zahtevali.

Hinavščina.

Globoko je padlo slovensko klerikalno časopisje s »Slovenecem« in »Večernim listom« na čelu. Ker se mnoge opravilni očitki in obtožbe proti časopisu in celi stranki, a ne morejo odgovarjati stvarno, se zatekajo k zavijanjem, lažem, obrekovanju in zmerjanju. Ti pobožni listi kar mrgole izrazov in psov, kakor »ostudne laži«, lumparija«, »slučenstvo«, »izdajstvo« in še slabših. Poleg tega pa vlečejo in farbajo kar na debele svoje najvne pristaše.

Višek v predznan laži in v hinavščini je dosegel »Slovenec«, ko trdi v nekem sestavku o svoji stranki: »Mi, ki nismo niti trenutek dvomili, da odbite Jugoslovani Italijane zadnja

protesti ne ganejo nikogar. Za Koroško nam je ta ljuba pravica naklonila plebiscit — Breca za breco — kakor da je mirovna konferenca samo zato na svetu, da nam deli klobute. Ali je tedaj pametno, da med seboj vohamo za vsake besedo osebno nasprotje in napad? Olejmo raje, da nam ne bo treba izbežati črnih zastav!

Vse naše delo za plebiscit je delo trenotka — in drugače tudi ne more biti. Ledina je velika, plugov pa malo na Koroškem. Mnogi, ki so prišli sem, niso poznali razmer in se tudi niso mogli kar prvi hip uživati vanje. Čudežev torej ni mogoče zahtevati, napake pa je treba popravljati.

Vir vsega reda je obitelj, družina. To je najmanjša organizacija človeške družbe in ta mora biti krepka in zdrava, če hočemo, da bodo trdne vse druge stavbe, ki temelje na njej. To mislim, da mi potrdi vsakdo. Človeku je treba zakonov in smernic — in čim manj ima posameznik časa, da bi si jih iskal in našel sam, tembolj je potrebno, da jih prejme že izdelane in določene od kake avtoritativne strani. To je potreba, nujna potreba ve-

like večine telesnih delavcev. Najbližja in najnaravnost avtoriteta pa je — obitelj. Mati, prva otroška leta, prvi nauki — to so stvari, ki jih človek ne zabriše vse življenje. Kolikor sem poznal ljudi, kolikor sem bral o njih — povsod se ponavlja ista pesem, tako da lahko vidimo zakon v tem.

Ali more kdo nadomestiti obitelj? Po mojih mislih nihče. Nobena institucija ne bi mogla prevzeti z uspehom tistega posla, ki ga vrši skrbna, pametna in dobra mati od tistega trenotka, ko otrok prvič kričine na svet — pa dalje, dokler ne stopi samostojno v življenje. Stotere izjave mož, ki so na bojišču gledali smrti v oči, mi pričajo o tem. Govoril sem o tem z ljudmi najrazličnejših stanov in poklicev, a odgovor je bil v bistvu pri vseh enak.

Če hočemo biti močan in zdrav narod, močna in zdrava država, moramo gledati zlasti na to, da bomo imeli krepko in zdravo mejo. To ni samo lokalna zadeva posameznih provinc, ampak to je in mora biti danes zadeva in naloga vsakega Jugoslavana! Le če bomo imeli to vsi pred očmi, ho delo uspešno — kaj znajo v tem oziru Čehi? Videl sem

par majhnih kolonij v Češkem lesu in sem obdivoval te ljudi. Poslednja dekla se je do skrupulozne podrobnosti zavedala svojih dolžnosti napram narodu. Iste zdrave razmere morajo biti naš cilj na Koroškem! Če pa jih hočemo doseči, moramo začeti pri — obitelji. V sestavku »Na meji« sem kratko povedal, da je smisel za obitelj, za družinsko življenje nekako zamoren. Opozoril sem na veliko število nezakonitih otrok, okoliščina, ki baš vsled tega plaši človeka, ker raste ta deca brez vzgoje. Že zgolj iz usmiljenja bi bilo treba zdravilnika. Poznam slučaj, ko je duševno ne popolnoma normalna dekle že drugič postala mati. Oba otroka sta živa, poslednji, ki ne bo nikoli poznal očeta, ker ga niti mati sama ne pozna, šteje komaj tri mesece, pa mora že občutiti eno najtežjih težav življenja: vad — V takih slučajih bi bilo po mojih mislih treba prisloiti na pomoč, v splošnem pa pospeševati smisel za družino. Z dobro družino bo rastla tudi narodna zavest, bo rastla izobrazba, življenska sila in odporna moč. Ki je zlasti na meji potrebna v tako obili meri. Zato bom prihodnjč govoril o tej stvari.

ura, ako centralne vlade zmagajo, sme si izbrati parolo: življenje ali smrt. Človek, ki pozna zgodovino »Slovenca« v zadnjih petih letih, po 28. juniju 1914, se mora pri tej predznosti prijeti za glavo in ne more verjeti, da je mogoče nakopiti toliko politične laži v enem samem stavku.

Da se je »Slovenec« tekem leta 1917. v svoji obliki izpreobrnil, hočemo priznati. Kako pa je prišlo do tega spreobrnjenja, ali na zavestni volji večine klerikalnih voditeljev ali pa pod drugimi, največ zunanji vplivi, je drugo vprašanje, s katerim se bomo še o priliki pečali. Ali »Slovenec« piše: »Mi, ki nismo niti trenutek dvomili...«. Trdi torej, da je bil že od nekdaj jugoslovenskega prepričanja, da je že od začetka vojne deloval na razpad Avstrije in razširjal mnenje, da pomeni zmaga Avstro-ogrskih in njenih zaveznikov pogin za Slovence in Jugoslovane. Takih drznih hinavščin je naša javnost še malo slišala. Politična borba pozna sicer vehementna sredstva ali takih neumnih laži si ne upa nihče uporabljati razen ljudi okrog »Slovenca« in »Večernega lista«.

Vsi še vendar vemo, kako je pisal »Slovenec« v dneh pred in v mesecih po izbruhu svetovne vojne, takrat ko je reprezentiral še celo stranko, govoril v imenu cele SLS in ne samo Šustersičeve klike, kakor se sedaj izgovarja. Vedno in vedno iznova je povdarjal: Naš spas je v Avstriji in Habsburžanih, kaj misli in hoče drugače, je izdajalec, propalica. O Srbiji pa je napisal: S kanoni vas pozdravimo — dom hladen vam postavimo — ob vrbi... In o Karodžorževičih: Cesar Franc Jožef I. je cesar po milosti božji, srbski kralj Peter je kralj po... milosti. Ne moremo ponoviti psovke, ki jo je takrat rabil »Slovenec«.

»Slovenčev« pisanje v letu 1914. in še v 1915. je sramota ne le za klerikalno stranko, ampak za ves slovenski narod. Črna pega ostane na naši narodni časti, v naši zgodovini, dokler ne napravita »Slovenec« in njegova stranka pokore za svoje narodno izdajstvo, sistematično in zavestno storjeno v letih 1914 in 1915.

Za tisočletne meje.

Madžarski protipredlogi mirovalni konferenci.

Gospodje Madžari so se vrnili v Pariz s polno torbo protipredlogov. Predvsem zahtevajo vzpostavitev tisočletnih meja; nato pravijo: V Madžarski živeče narodnostne manjšine nočejo biti odtrgane od matere (!) zemlje. To njihovo stališče zagovarja narodnostno načelo; ali tudi brez njega bi mi to vprašanje rešili bolje nego mirovna konferenca, kajti v Madžarski uživajo manjšine mnogo več pravic nego kjerkoli. Te pravice pa bi se v skrajnem slučaju lahko še razširilo. (Kolikoli milosti!) Ker je pa mirovna konferenca pri svojih sklepih že tolikrat upoštevala historične pravice, naj bi se nanje ozirala tudi pri reševanju madžarskega vprašanja. V historičnem oziru pa ne sme nihče zahtevati niti peti madžarskega ozemlja, kajti ta

teritorij je naša tisočletna nerazdeljiva pravica. (!!!)

Po tem le, pristno madžarskem uvodu, se obrača delegacija dežel sv. Štefana na mirovno konferenco s prošnjo, naj bi se rešilo madžarsko vprašanje, če že drugače ne gre, vsaj s plebiscitom. Za plebiscit pa bi se predvsem morale izprazniti pokrajine, ki so sedaj po vojaštvu zasidene, ter bi bilo treba iz njih izgnati vse one ljudi, ki so se po vojaški zasedbi nanje priselili.

Madžari se dalje zgražajo, da se pri razkosavanju svetostefanske zemlje ni upoštevalo niti etnografskih momentov. Zelo se jim toži po bogatih pokrajinah, ki so jih doslej izkoriščali sami; jeze se na živino, na žito, na vse eksportne predmete, ki so jih izgubili, ter užaljeno povdarjajo, da je tisočletna Madžarska nedeljiva enota.

Njihova jeza velja v posebno izdatni meri Jugoslaviji. Postavljajo se na stališče, da je med Madžarsko in Hrvatsko (ne Jugoslavijo!) edina jezikovna in zemljepisna meja Donava. Tudi pravico do Reke si lastijo: zakaj Reka, trdijo, se ima za svoj razvoj zahvaliti samo Madžarski, ki ji je bila vedno edino naravno zaledje. V svojem in v interesu Reke zahtevajo zato Madžari zase mesto in luko.

Človeku, ki bere te madžarske fantazije se nehoti izvije vzklik: Koliki domišljavci! In pa: Srečni Jugoslovani, ki jim ne bodo Madžari nikoli več delili njihovih pravic!

Jugoslavija.

Novi hrvatski vlada.

Zagreb, 27. (Izvirno poročilo.) Ban dr. Laginja je odposlal danes v Beograd predlog o imenovanju nove hrvatske vlade. Za podbana je predlagan dr. Franko Potočnjak, za pravo sodnega poverjenika odvetnik dr. Jurković, za prosvetnega prof. dr. Bazala, za gospodarskega čermanita, za socialno skrb dr. Dežman. Klerikalci v vladi niso zastopani.

Ministrski svet.

LDU Beograd, 26. febr. Na sinočnji seji ministrskega sveta so nekateri ministri poročali o stvarih, ki leže v njih delokroju. Minister za finance je podal poročilo o finančnem stanju.

Roškar v Beogradu.

LDU Beograd, 26. febr. Včeraj se je vrnilo iz Zagreba več narodnih poslancev, pripadajočih Narodnemu klubu. Dospel je tudi minister Roškar, da prevzame svoje posle.

Beda na Reki.

LDU Reka, 26. Cene živloma so vsak dan višje. Poslednji čas stane kilogram riža najslabše vrste 42 K, dočim bi moral biti riž prav na Reki najcenejši. En kilogram sira velja 20 do 24 lir t. j. 150 do 160 K. Meso se prodala po 90 do 96 K. Ene kokoške stane 200 do 260 K. Plinarica je omejena proizvajanje plina: nastalo bo veliko pomanjkanje drv in premoga, ki je že sedaj po 6 K kg. D' Annunzioveo gospodarstvo na Reki je dovedlo 95 odstotkov prebivalstva v

vpriporilo še več iger, tako da se je obetalo, da se iz skromnih početkov razvije v Ajdovščini stalno gledališče z povprečno dvema predstavama na mesec.

Vzgleđ Ajdovščine je vplival ne samo na okolico nego tudi na vso Ogrsko in bližnje zasedene kraje vojvodine Kranjske. Take kulturne prireditve so najboljše in najuspešnejše izpodrivale pogubonosne javne pleske, ki jih Italijani vztrajno podpirajo in propagirajo, da s tem demoralizirajo naše ljudstvo.

V Ajdovščini so si Italijani v tamonišni predilnici napravili veliko in res udobno gledališko dvorano in kinematograf, kamor so s svojo le nim lastno vsiljivostjo neprestano in na vse načine vabili naše ljudi. Vabili so jih, rotili, prosili, prepeljavali z avtomobili, napajali, hranili itd. — vse brezplačno. V začetku so žalbogi tudi pridobili precej omahljivcev in neznačajneve, posebno med ženstvom. Prireditve dramatičnega krožka so pa zopet začele zbirati naše raztresene ude. In Italijani so se naenkrat pričeli čuditi, odkod tolika zavednost pri našem priprostem ljudstvu. Občudovali so vzorno igranje in toliko zanimanje naših ljudi za umetnost, ko so videli vedno natlačeno prostorno dvorano.

Mnogim med njimi pa ni dalo spati delstvo, da so vsled slovenskih dramatičnih predstav izgubili v svojem »gledališču« in kinematografu skoro vse domače občinstvo.

Jugoslovanska pomorska matica.

Pomorski kapetani in častniki trgovske mornarice so ustanovili 1919 v Dubrovniku: Jugoslovanska pomorska matica. Namen društva je: a) Priklopitev in ujedinjenje vseh jugoslovanskih pomorščakov in onih oseb, ki se zanimajo za pomorstvo. b) Proučevanje socialnih in pomorskih zadev naših pomorščakov in zastopanje njihovih interesov na zunanji. c) Vzbuđiti zanimanje za pomorstvo v najširših slojih našega naroda. d) Pospeševanje pomorskih interesov Jugoslovanske države.

Osebe, korporacije in zavodi, ki so darovali najmanj K 1000.— postanejo mecen (dobrotvori) društva. Ustanovnik postane oni pojedinec, ki naenkrat ali v več obrokih — v teku enega leta uplača najmanjšo vsoto K 200.—, korporacije in zavodi K 500.—.

Pravi člani so samo pomorščaki (trgovske in vojne mornarice): ostali se imenujejo prijatelji. Ako je pravi član podčastnik, mornar ali ribič tedaj plača K 10.— vpisnine in K 30.— članarine letno.

Ako je pravi član častnik, tedaj plača v šestmesečnih obrokih K 100 vpisnine in vsako leto K 60.— članarine. Vsak pravi član in prijatelj prejme brezplačno društveno glasilo. Prijatelji plačajo mesečno K 5.— članarine.

skrajno bedo, dočim sta protekcionizem in nepotizem naredila ostalih 5 odstotkov za milijonarje.

Italijani hujskajo vse naše sosede.

LDU Beograd, 26. febr. Po vestih iz Pariza so tamonišni italijanski krogi sklenili, naj italijanska mirovna delegacija podpira razne nepravilne želje in zahteve Madžarov. Romanov in Bolzarov, da bi s tem škodovala Jugoslaviji. Politični krogi ostro obsojajo to nelojalno postopanje italijanskih državnikov.

Povratak naših uletnikov iz Japanske.

LDU Split, 26. febr. Včeraj je dospelo v Zagreb 70 Jugoslovenov, ki so se kot bivši mornarji avstro-ogrskih vojne ladje »Kaiserin Elisabeth« nahajali v uletništvu na Japonskem.

Organizacija IDS v Dalmaciji.

LDU Split, 26. febr. Tajništvo demokratske stranke je včeraj sklicalo sestanke, kjer je bil izvoljen odbor dvanaestih oseb, kateremu je poverjena naloga, da izdela načrt organizacije in da čimprej skliče veliko zborovanje stranke v Splitu.

Spremembe v notranjem ministristvu.

Za načelnika kabineta notranjih del je imenovan g. Kroković. Dosedanji načelnik kabineta g. Viktor Krečić se vrne na svoje ravnateljsko mesto v ministristvu.

Njihovo »gledališče« je prišlo polagoma na tako nizko stopinjo, da je vsakdo, ki je prisostoval kakih njihovi predstav, rekel, da se najslabša beznica tržaškega starega mesta ne more kosati s tem hramom 2000 letne kulture. Kaj se je vse počelo v tem »gledališču« in zunaj od strani italijanskih »umetnikov« posebno pa »umetnic«, se ne da popisati. Ni čudno, da jim je vsakdo, ki je čutil kaj sramu v sebi, obrnil hrbet, čim je videl ogromno razliko med italijanskimi in našimi predstavami.

Zato so Italijani pričeli gledati v našem dramatičnem krožku (»teatre slavo«) nevarnega konkurenta svojemu podjetju in obenem tudi našemu najslabšemu nasprotniku svojim raznarodovalnim namenom.

Radi tega so pričeli nečuvno gonjo proti dramatičnemu krožku. Ker pa niso vse šikane nič pomagale, pričeli so z moledovanjem, da bi jim dramatični krožek in g. Bratina (lastnik dvorane) prepustil svojo dvorano za njihove predstave. G. Bratina pa je takoj sklenil z dramatičnim društvom in Sokolom najemno pogodbo, da se otrese nadlegovanja od strani Italijanov. Ker niso tudi na ta način nič dosegli, so Italijani vrgli v boj vojaške osebe, poveljstva, karabinjere in celo komisarje z Gorice. Moledovanja, sitnarenja itd. ni bilo ni konca ni kraja. Na koncu koncev se jim je posrečilo dobiti dvorano za en večer.

Razna poročila.

Razpadanje Avstrije.

LDU Dunaj, 26. febr. Antantne misli opazujejo natančno separatizem avstrijskih kronovin in vidijo v tem razpad državne enotnosti. Ti pojavi ogrožujejo kreditno vprašanje.

Italijani se boje ameriške palice.

LDU Beograd, 26. febr. Italijanska vlada je izjavila šovinističnemu italijanskemu časopisu željo, da bi pisalo o Ameriki in o predsedniku Wilsonu zmerneje, ker more Amerika za vedno odtegniti Italiji kredit in dovoz živil.

Železniška stavka v Franciji.

LDU Pariz, 27. Agence Havas poroča: Stavka v pariškem okolišu je neizpremenjena. Oibanje se je razširilo tudi na vzhodne železnice, kjer je bil ustavljen promet, ki pa bo kakor upajo, popoldne že zopet deloma odprt. V ostalem se je položaj izboljšal, kakor poroča ministrstvo za javna dela. Na železnici Pariz-Lyon-

Sredozemsko morje je promet deloma zopet odprt.

Francoski socialistični kongres.

LDU Pariz, 26. Včeraj dopoldne so otvorili francoski socialistični kongres. Prisostvovalo je približno 250 francoskih delegatov. Zastopane so bile tudi angleška, belgijska, holandska in švedska stranka.

Francoski militarizem.

LDU Curih, 26. febr. Kakor poroča »Information«, so se generali francoskega vrhovnega vojnega sveta v tajnem glasovanju izjavili za to, da Francija stalno zasede Porrenje in saarsko kotlino.

Izgredli na Irskem.

LDU Berlia, 27. »Daily Mail« poroča, da so bili v Dublinu in Corku ponovni težki izgredi irskih nacionalistov proti angleškim častnikom in vojakom. Podkralj French je izjemno stanje razširil na vso Irsko ter uvedel cenzuro. Mnogo sinfajnovcev je bilo aretiranih.

Beleške.

Korupcija se vrača.

Dr. Brejc je ostavil načelnika komisije za stvarno demobilizacijo dr. Pestotnika. To delstvo samo na sebi bi se moglo veljati za strankarsko politiko. Korupcija in sicer skrajna korupcija pa je že, da je vodstvo demobilizacijske komisije vnovič poverjeno onemu istemu Ruehu, ki je bil zaradi nerednosti v upravi odstavil in proti kateremu je preiskovalna komisija zbrala naravnost uničujoč material. S stomilijonskim premoženjem sta gospodarila Rueh in Remec brez inventarja in brez pravega knjižgovodstva. Danes ni materiala, ni zapiskov in ni denarja. Mesto na zatožno klop pa je postavil Brejc Rueha zopet na staro mesto.

Gospodarstvo.

KONEC LATINSKE NOVČNE UNIJE.

LDU Berlin, 26. »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča, da se je pri konferenci zastopnikov onih držav, ki pripadajo latinski novčni zvezi, sklenilo, da počenši od 23. decembra t. l. latinska novčna zveza ne bo obstojala več.

+ Reorganizacije češke zunanje trgovine. V češki narodni skupščini je obrtni odsek predložil poročilo glede vladne naredbe o ureditvi uvoza in izvoza, ki bo stvar bistvene poenostavit. Namesto čehoslovaške komisije za uvoz in izvoz se bo osnovala komisija za zunanjo trgovino, katere organi bodo: strokovni svet s podkomisijami, predsedstvom in upravnim odborom, zastopniki ministrstev, bančnega urada finančnega ministristva ter vsi člani predsedstva komisije za zunanjo trgovino. Uvozni in izvozni sindikat tvori subkomisije, katerim se bodo pritegnili še zastopniki dru-

gih skupin interesentov, ki dosedaj v tem sindikatu še niso bile zastopane. Kontrolni in kompenzacijski urad za mednarodno trgovino je komisiji za zunanjo trgovino pridružen kot poseben urad za vse kompenzacijske pogodbenne agende ter je podrejen upravnemu odboru te komisije. S to uredbo so se torej združili pod skupno upravo komisije za zunanjo trgovino dosedanja komisija za uvoz in izvoz, devizna centrala, eventualne bančni urad finančnega ministristva, uvozni in izvozni sindikat ter kontrolni in kompenzacijski urad za izvozne zadeve. S tem se bo izvedla zelo smotrena in zaželjena kontrola zunanje trgovine.

+ Sladkorne tvornice in pridelovalci sladkorne repe. Poljedelsko ministristvo je izdalo naredbo, s katero se dovoljuje pridelovalcem sladkorne pese posebne ugodnosti. Proizvajalci repe dobe poleg odmerjene količine sladkorja še 40 odstotkov izcejenih ostankov in 1 odstotek prodane repe. Poleg tega jim je dovoljeno tudi posojilo.

Kako širijo Italijani kulturo.

Kakor povsod drugod v zasedenih krajih, tako so Italijani ob svojem prihodu tudi v Ajdovščini zatrli vse društveno gibanje.

Poleti 1919 pa je tamošnja mladina sprožila misel, da se obude iz spanja prej obstoječa društva in predvsem »Sokol«, ki je pred vojno razvijal živahno delovanje. Toda vsled vseh mogočih ovir, ki so jih oblasti stavile na pot obnovljenju »Sokola«, mogel je leta pričeti delovati šele z novim letom. Ko je ajdovska mladina videla te ovire, prišla je na misel, da bi se začelo takoj z vpriporitvijo kake dramatične igre. V to svrhu se je zbral krožek gospodičen, dijakov in drugih zavednih mladeničev in je slednjič po premaganju vsakovrstnih težkoč, dosegel, da se je moglo nastopiti dne 30. avgusta 1919 z dramatično predstavo ob sijajni udeležbi od strani duševne hrane lačnega občinstva in z velikanskim vsestranskim uspehom. V to svrhu se je morala še le popraviti prejšnja dvorana in telovadnica, ki je bila v razvalinah izza eksplozije 1. 1918. Moral se je napraviti nov oder, ker je od prejšnjega ostalo le 88 nekaj razbitih kulis. A tudi za dovoljenje se je moralo prositi brez konca in kraja pri karabinjirih.

Prvi uspehi je obodril člane dramatičnega krožka. Nadaljevali so delo in posrečilo se jim je, da se je

krožka. Predmet razgovora je bil ultimati, s katerim se je zahtevalo, da dramatični krožek da Italijanom dvorano in oder na razpolago 14 dni v mesecu, sicer da ne dobi nikakega dovoljenja več za svoje predstave. Odgovor na ta ultimati je bil: Odra ne damo, dvorano pa le, ako se nam vzame s silo, skupnosti ž njimi nečemo nikake, naj nas pustijo sploh pri miru in naj nam dajo ter dovolijo to, kar nam gre po človeških pravicah.

Čez dva dni so Italijani pozvali starostu Sokola na postajno poveljništvu, kjer so mu javili, da mora biti dvorana od istega hipa naprej na razpolago postajnemu poveljništvu. To se je hipoma razneslo po trgu takoj pa je bila dvorana že polna mladine in drugih, ki so v ogorčenju odnesli v.e premičnine iz dvorane, razdrli oder in razdejali električno napravo itd. Pustili so italijanskim »osvoboditeljem« le gole stene, in če ne bi prišlo med tem nekaj vplivnih oseb, bi bilo morda ostale še manj kakor po eksploziji 1. 1918.

Takega nastopa naših ljudi Italijani niso pričakovali. Da pa pokažejo svojo »korajžo«, so »zasedli« dvorano še isti večer z enim strazarjem, drugi dan pa so videli že nevarnost ustaje ter so zraven drugih odredb postavili v dvorano na mesto prejšnjega odra — dve strojnici s 6 možmi, ki stražijo dvorano noč in dan.

Dnevne vesti.

— Redno rekrutovanje rojstnih letnikov 1896—1900. ki je bilo določeno za čas od 1. do vstetega 13. marca 1920. se je do nadaljnjega odgodilo. Zaukazano zglaševanje omenjenih letnikov pa ni ustavljeno.

— Demisija kuratorja bivše dežele kranjske. Kurator bivše dežele kranjske dr. Karol Triller je stavil svoje mesto na razpolago novemu deželnemu predsedniku. Začasno in do nadaljnjega ukrepa vlade vodi posle kuratorja namestnik kuratorjev višji ravnatelj Zamida.

— Za upravnika v Prekmurju je imenovan vlad. svet. v Kranju g. Fr. Schittinig.

— Sprememba voznega reda. Od 1. marca t. l. vozita na progi Maribor—Spilje—Ljutomer poleg dosedanjih vlakov še vsake 50-1801 in 1826 a-821 a. Prometni časi so razvidni iz stenskega voznega reda. — S 1. marcem se nadalje preuredi kurz direktnih voz Dunaj—Zagreb in Dunaj—Beograd. Omenjeni direktni vozovi ne bodo več vozili preko Ljubljane. kakor dosedaj, nego se odklopijo že v Celju in bodo vozili od Celja dalje z vlakom št. 39. od Zidanega mosta dalje pa z vlakom št. 510 do Zagreba. Beograjski voz se nato priklapi brzovlaku št. 5316. V nasprotni smeri odhajajo direktni vozovi iz Zagreba z vlakom št. 507 a do Zidanega mosta, se prestavita v Celje in se priklapi ekspresnemu vlaku št. 4.

— Pegasti legar se je pojavil v Beogradu med begunci, ki so pribežali pred kratkim iz Rusije.

— Kužna spalna bolezen se je pojavila v Dalmaciji. Največ slučajev te nove bolezni je v občini Opuzena. Bolniki, ki zbolijo na tej epidemiji, padejo v brezčutno spanje in v tem stanju umrejo. Govori se, da so bolezen semkaj zanesli italijanski tihotanci.

— Telesne kazni za veržnike in navilice cen nameravajo uvesti na Češkoslovaškem. Razen tega je bil v ministrskem svetu stavljen predlog, da se za verženje z živili uvede smrtna kazen. Stvar še ni rešena, a je gotovo, da se pripravljajo na Češkem za veržnike črni dnevi. — Tudi pri nas ne bi škodovala podobne odredbe.

— Ropi in vlomni se v zadnjem času zopet žalostno množe. Izvršeni so včasih v naravnost prednji obliki. Varnostni organi bodo morali napeti vse moči, da s pomočjo poštenega prebivalstva zatro te žalostne izrodke splošne vojne demoralizacije.

— Mladina in kinematografi. Ministrstva za notranje stvari, za verstvo in za prosveto izdelujejo spoznamno odlok, po katerem se določa, da sime mladina iznad 15 let obiskovati kinematografe samo ob gotovih dneh, ko se bodo predstavljali samo znanj primerni filmi. Druge dni bo obisk kinematografov mladini prepovedan, ker se drugače mladina pohišeje z nemoralnimi in kriminalnimi filmi.

— Veržnika je zadela kap. Tržaškemu veleveržniku z valutami se je posrečilo vtihotapiti v objekt ameriškega častnika in v ameriškem avtomobilu iz Trsta preko Jugoslavije na Dunaj velike množine dobre valute. V dveh dneh je zaslužil nad pol milijona. Veselje nad nepričakovano visokim dobičkom in pustolovska vožnja sta ga tako razburili, da ga je zadela kap in le v par minutah umrl, ne da bi mogel užiti kaj od svojega dobička.

Ljubljana.

— Odlični srbski gostje. Včeraj jutrat je došel v Ljubljano predsednik Demokratske Zajednice dr. Pečić, eden izmed najodličnejših članov sedajne opozicije. Naš urednik je imel z njim zanimiv razgovor, ki ga priobčujemo na drugem mestu. Danes jutrat na pridejo deloma z ekspresom deloma z brzovlakom še dr. bivši ministri M. Drašković, Pavle Marinković, Svetozar Pribežević in dr. Lukinić ter narodna poslanika Agatović in Nestorović. Slednji je bil že parkrat minister in ob izbruhu vojne beograjski župan. Gostje se udeležijo nedeljskega shoda JDS, hočejo pa porabiti to priliko, da spoznajo Slovenijo.

— Mesto cvetk za pokojnega dr. dr. Bretla naklonila sta sanitetni referent dr. Demeter Bleiweis—Trsteniški in dopruga znesek 100 K medicinskim fondom.

— Vtis porote na Ruso. K večrajšnji prvotni razpravi proti dvema Rusoma je prišel tudi Ivan Konvalenko, pravi, pristni Rus, čeprav so nekateri skušali razkričati kot ži-

dovskega veržnika. Z zanimanjem je opazoval institucijo porotnega sodišča. Toda po končani razpravi je — strmel začuden in ogorčen. Nepremično je stal in »smotril« negovi morali nepopoln pjav. Oproščena obtožnica sta mu nudila roki v spravo, a on je ogorčeno odklonil. Pristavil je: »Pri Vas tatove ne zapirajo?« ... Vprašali smo ga, kako je v Rusiji. Odgovor: »Denier (denarja) v Rusiji mnogo, na metre!« — Tatvina. Neka 17-letna deklica, natakarka, je ukradla svoji tovarišici, kuharici zlato uro in zapestnico v vrednosti 1400 K.

Maribor.

Samovoljno postopanje naših straž. Straže, ki patrolirajo od Maribora do avstrijske meje, včasih prav brez povoda ustavljajo mirne pasante, čeprav ti ničesar sumljivega ne nosijo s seboj. Pred kratkim so prijeli in obdržali celo noč nekega pismonošca, ki se je vračal iz službe. V nedeljo zvečer pa sta dva stražnika ustavila dve gospodični, ju prijela in začela sumljivo nadlegovati. Izpustila sta in šele, ko sta začeli klicati na pomoč. Opozarjamo merodajne oblasti, da podučijo stražnike, kako se imajo obnašati v službi. Takšnega čudnega postopanja, ki rodi lahko samo slabe sadove, mora biti na vsak način konec.

Sodišče štirideskega vojnega obmejnega poveljstva v Mariboru je likvidiralo in vodi sedaj vse vojaške kazenske zadeve v Sloveniji. Komisija za likvidacijo vojnega sodišča na teritoriji Dravske divizijske oblasti v Ljubljani.

V Mariboru je ustanovil trgovec Ivan Šoštaric tovarno za izdelovanje nogavic, jopičev in vseh vrst pletenin.

Medimurski večer se v kratkem času priredi v Mariboru. Priprave za prireditev vodi g. svetnik Dev.

Mariborski magistrat je zapovedal lišnim posestnikom, na kojih poslopih se pritrdene zamazane table iz za zadnjih nemških pobalinstev, da jih dajo očistiti, ker bo sicer magistrat sam dal očistiti na njihove stroške.

V orožniško uniformo preoblečene lopova je prišla mariborska policija. Zločinca je uniformo zlorabljal v to, da je po mestu in v okolici odjemal ljudem živila, češ, da hočejo z njimi tihotapiti.

Mariborska policija je prijela štiri ptičke, nekdane narednike tržaškega pešpolka, ki so osumljeni ro-pov pri Robiču v Limbušu, pri Sv. Marjeti in napada župnika v Kalobju. Govori se, da niso po nedolžnem osumljeni.

Celje.

Imenovanje. Celjski okrajni glavar g. dr. Leopold Žužek je imenovan za vladnega svetnika.

Dobrovoljce iz Celja in bližnje okolice opozarjamo, da se udeležijo sestanka, ki se vrši v nedeljo 29. t. m. dopoldne v Narodnem domu v Celju. Razpravljalo se bo o važnih zadevah.

Združna elektrarna v celjski okolici. V nedeljo 29. t. m. se vrši ob 8. uri jutraj v sejni sobi občinske hiše na Bregu sestanek hišnih posestnikov iz Gaberja, Spodnje Hudinje, Zgornje Hudinje, Zavadne, Brega z Miklavškim hribom, Lisc in Save. Na dnevnem redu je: ustanovitev združne elektrarne za občino Celje—okolica.

Slovensko opeševalno društvo se bo ustanovilo v Celju, ker se je prejšnje nemško prostovoljno razpuščilo. Društvo bo imelo hvaležno nalogo, ker so sprehodi po drugače slikoviti okolici docela zanemarljivi. Treba bo dosti dela, ker so vse klo-pice nizke in mize po parku in okoliških gričih polomljene ali strohnele. Pričakujemo, da bo občinstvo znalo ceniti pomen tega potrebnega društva in ga podpiralo v njegovem delovanju.

Celjsko mestno gledališče spl spanje pravičnega. Kaj nam koristi, da imamo igralskih moči. Dobro bi bilo, če bi naš mestni magistrat sklenil z ljubljanskim gledališčem pogodbo za redne predstave vsak teden enkrat. S tem bi Ljubljančanom gotovo nič ne prikrasjalo.

Dijaški kuhinji v Celju je izročila ga. Mirkova 3350 K kot čisti dobiček dijaškega zaključnega venčka dne 7. t. m.

Nemci nadlegujejo in vabijo slovenske obitelji na svoj ples, takozvani Jagaball, katerega običajno prirede naši Nemci vsako leto. Upamo, da se naši ljudje ne bodo dali pregovoriti in da ne bodo obiskali prireditve, na katero pridejo navad-

no najzagrizeniji Nemci in renegati iz vseh spodnještajerskih nemških gnezdi. Naši ljudje, ki imajo kaj časti in narodnega ponosa, tega gotovo ne bodo storili.

Celjski peki se pritožujejo, da imajo toliko poštnih znamk, da ne vedo več kam z njimi. Radi tega so sklenili, da ne sprejmejo več znamk kot plačilno sredstvo, temveč samo pravilno žigosane krone.

Dipl. agr. A. Jamnik:

Zakaj so letine vedno slabejše?

Na to vprašanje menda ni treba dosti stikati, kie bi se našel odgovor. Slabe letine so posledica obubožane zemlje.

Zakaj? Zemlja kot taka je sredstvo v katerem se nahajajo gotove snovi, katere vsaka rastlina potrebuje za svoj razvoj, za svojo dozorev. Z eno besedo: v zemlji se nahajajo snovi, ki jih rastlina potrebuje za svojo hrano.

Ali je teh hranilnih snovi povsod in v vsaki zemlji obilo? Ne! Z ozirom na svojo sestavo je nekdaj vsaka zemlja vsebovala večji ali manjši zalog hranilnih snovi. Zemlja je bila bogata in je obilno rodila.

Nekdaj je bil kmet še tako srečen, da je zemljo samo obdelal. Je obsejal, na jesen pa je žel bogate pridelke. Dolgo pa to ni moglo trajati, kajti zalog hranilnih snovi v zemlji se je leto za leto zmanjševal. Dokler ni bil popolnoma izčrpan. Rastline so s svojimi koreninami zemlji tako-rekoč izpile vso »moč«. Kmet je bil naposled prisiljen zemlji dodajati potrebne moči potom gnojila.

Prišla je nesrečna dolgotrajna vojna. Kmečki gospodar in vsi drugi možki, ki so imeli skrbeti, da zemlji ohranijo neno hranilno moč, so morali oditi v strelske lark, doma so ostale samo šibke ženske roke. Zemlje ni bilo več mogoče tako dobro obdelovati kot prej. Prišle pa so še revkivcije živine. Kmetija je izgubila tudi živalske delovne moči in z njimi obenem tiste činitelje, ki so dosedaj kmetu proizvajali gnoj s katerim je vračala kmetija zemlji vsakoletno odvzeto moč. Ubozga kmečka mati bi bila nabavila umetnih gnojil, da bi bila na ta način dala zemlji vsaj nekaj nadomestek. Toda tudi teh ni bilo. Vojna obrt je tudi te rekvirirala zase.

Zemlja je postala pusta, izmzgana, obubožana. Nima več potrebne moči za izropana zemlja. Rastlina, ki raste na njej si je s težavo pridobiva vsaj za silo nekaj hrane, neno prehranjevanje je pogojno početu onega človeka, ki je lačen a nima drugega jesti kot to, kar more še nastrgati ostankov iz prazne sklade.

Da si kmetovalec rodovitnost svojih nív dvigne, mora že takoj sedaj začeti premišljevat kako, s čim in kdaj bo začel umno gnojiti svoje njive.

Društvena in uradna obvestila.

Tura na Golico. Ker se vsled slabega vremena ni vršila pretekli teden, se odpeljemo v soboto dne 28. t. m. z gorenjskim večernim vlakom do Jesenic. Gor. pl. društvo.

Br. pevce »Lj. Zvona« vabimo, da se polnoštevilno udeležijo pogreba podp. člana g. dr. E. Bretla danes ob četrti na 4 popoldne na Turjaškem trgu. — Odbor.

Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« ima v nedeljo popoldne ob 3. v Narodnem domu redni letni občni zbor. Vse društvene člane vabi k mnogobrojni udeležbi odbor.

Izredni občni zbor telovadnega društva »Sokol« v Ljubljani se vrši v nedeljo dne 14. marca 1920 ob devetih jutraj v društveni telovadnici z dnevnim redom: Poročila funkcionarjev, volitev odbora, župni in zveznih delegatov ter slučajnosti. Člansko legitimacijo je prinesiti seboj. Kdor je nima, jo lahko dobi pri blagajniku br. Jošku Bibru, ki uraduje vsak dan v odborovi sobi v »Narodnem domu« od 4.—7. popoldne.

Občni zbor Čitalnice v Sp. Šiški se vrši v nedeljo dne 29. febr. t. l. ob 2. uri pop. v čitalniškem prostoru. K obilni udeležbi vabi odbor. — K

NSS.

Tiskovni sklad N. S. S. Zadnja objava daril za naš tiskovni sklad je izkazala 4.780 K. Medtem so bili naši tovariši pridno na delu za nabiranje novih prispevkov in so nabrali: Krajevna org. Celje 230 K. tov. Jak 20 K. tov. Pavlovič-Sura 117 K. tov. Bon 100 K. tov. Ogrin 60 K. tov. Ljub 62 K. družba pri Rusu 42 K. tov.

Korošec 15 K. tov. Vojska 50 K. tov. Hazadarevič 30 K. tov. Reboj 5 K. Kraš. org. Moste 18 K. podružnica N. S. Z. v Zagorju del dobička od veselice 100 K. nab. pola v Litiji 89 K. nab. pola v Sevnici 293 K. — Vsota: 1231 K. — Vsega skupaj torej 6011 K.

Gledališče.

MARIJONETNO GLEDALIŠČE.

V torek, 2. marca, v četrtek 4. in v nedeljo 7. marca: »Prolog«, »Carobne gosli«, vsakokrat ob 4. uri popoldne.

Književnost in umetnost.

Štiridesetletnica »Ljubljanskega Zvona«. »Ljubljanski Zvon« slavi letos redke literarne jubileje: štiridesetletnico svojega delovanja. Njegova zgodovina je obenem zgodovina slovenskega slovstva in našega kulturnega napredka v tej dobi. Njegovi sodržniki so bili naši najboljši pripovedniki, pesniki, kritiki. V jubilejnim letošnjem letniku bodo sodelovali naši najboljši pesniki in pisatelji. Glavni pripovedni spis, ki bo začel že v prvi številki izhajati, je Šorlijev roman »Gospa Silvija«, ki je zajet iz modernega življenja. Visoko kroniko, katere je vzbudila v preteklem letniku toliko zanimanja in pritrjevanja, bo pisatelj nadaljeval. Da se bo mogel »Ljub. Zvon« v dosedanj meri razvijati in spopolnjevati, zato potrebuje čim več naročnikov. Založništvo vabi vse ljubitelje slovenskega leposlovja, da pristopijo v vrste Zvonovih naročnikov. Vsled podvojenih stroškov za papir in honorarje, je založništvo primorano povišati celoletno naročnino na K 70.—, oziroma polletno na K 35.— in četrtletno na K 17.50. Dosedanje naročnike, kateri bodo listu brez dvoma ostali zvesti tudi naprej, prosti založništvo, da pridobivajo nove naročnike. Upravništvo je v Ljubljani, Sodna ulica 6.

»Zveza narodov«. Pod tem naslovom je izšla propagandna brošura za zvezo narodov. Napisal jo je kapetan Anton M. Petrinčič. Knjižica, katero priporočamo, se dobi v vseh večjih knjigarnah. Naroča se tudi pod naslovom: Petrinčič, Loka pri Zidanem mostu. Cena 5 K 50 v. po pošti 6 K 70 v.

Ljubljanska porota.

Koniska tatvina.

Pri večrajšnji ljubljanski poroti so bili obojeni brezposelni kolar Ivan Sebat, iz Predtrga pri Radovljici, na dve leti; Matija Strle, brezposelni delavec iz Dobrave na eno leto in poznati tat koles Matija Cerar iz Stopa pri Domžalah na pol-druugo leto težke ječe, ker so v noči 28. novembra lanskega leta iz hleva

odpeljali eno kobilu z mladim žebetom v vrednosti 9000 K. Kobilu so peljali proti Ljubljani in od tu so nameravali na Vrhniko preko demarkacijske črte. Nadstražnik Jože Suligoj pa je tatove na Cinalcih na cestl ustavil in takoj aretirat Sebata in Strleta, ki sta pa podala napačna imena.

Dva ruska ujetnika pred poroto.

Že dne 19. decembra lanskega leta sta se morala zagovarjati pred ljubljanskim porotnim sodiščem dva ruska ujetnika: Jurij in Mojzes Tokatli, doma iz Simferopola, Tavriške gubernije, po veri mohamedan- ca in čevljarja, ker sta oktobra meseca l. l. bila osumljena, da sta svojemu tovarišu Ivanu Konvalenku iz Vitebske gubernije ukradla 31.860 kron. Takrat sta bila oproščena. Po oprostitvi pa sta šla v Šiško na lice mesta, kamor je Jurij zakopal denar, ter je Mojzes začel pri Pogačnikovi šupi z železom odkopavati, kar pa so zapazili Adolf Zajc, Janko Jebračin in Ivana Jerač, ki so Ruso prepodili in potem sami odkrili »veliki zaklad« — listnico z 31.860 K denarja avstrijske veljave. — K večrajšnji razpravi je prišel Ivan Konvalenko sam z Dunaja. Leta 1915. je bil ujet. Po sklenjenem miru z Rusijo v Brestlitovsku se je povrnil v domovino, pa jo je zopet zapustil ter se povrnil v Avstrijo s 40.000 rublji. Hotel je skupno z obema obtožencema zopet odpotovati preko Jugoslavije v domovino. — Porotniki so vprašanje krivde zanikali, nakar sta bila oba obtoženca oproščena. Po sodbi sta se poljubila in vzklizala: »Domoj! Domoj! Spasibo!« ... Ponujala sta roki Konvalenku v spravo, a ta je to odklonil z gesto razočaranja ..

Voznik železa, ki ga je lač izdala.

Ivan Švab, čevljar, Ljubljčan, in Anton Illovar, posestnika sin, sta 16. januarja letos odnesla iz skladišča vojaškostavnega urada pri Kolinski tovarni 860 kg jekla v drogih v vrednosti 17.200 K. Jeklo sta naložila na vojaški voz in ga proti vočeru odpeljala z vojaškimi konji. Nameravala sta ga prodati nekemu neznanu. Toda na Poljanski cesti je nadstražnik France Volk voznika Švaba ustavil ker ni imel luči in se mu je stvar zdela sumljiva. Aretirali ju je in spravili so ju v zapore. Obtoženca tatvino priznavata. Švab pravi, da je bil pri skladišču nastavljen kot civilni uslužbenec ter so mu ravno kar odpovedali brez vsake plače. Mislil si je: »Če mi nečajo nič plačati, pa si bom sam plačal.« Illovar se zagovarja, da je Švabo samo pomagal. Porotniki so soglasno potrdili krivdo tatvine glede Ivana Švaba, glede Antona Illovra pa krivdo zanikali z 8 »ne« proti 4 »da«. Predsednik porotnega sodišča je nato proglasil sodbo: Ivan Švab šest mesecev težke ječe, Anton Illovar pa je oproščen.

Pokrajinske vesti.

Zalec. Pri nas so te dni prodajali hmelj po 13.000 K za 100 kg.

Gornji grad. Naša poštna zveza s svetom postaja vedno slabjša. Pred vojno je vozila pošta iz Mozirja na Radmirje v Gornji grad dvakrat na dan, po Zadrecki dolini pa enkrat na dan. Pošta je vozila tako, da smo imeli zvezo z železnico v Rečici na Paki. Zdaj imamo pa pošto zvezo z Radmirjem enkrat na dan in sicer nekaj dni z vozom, nekaj dni pa kar peš. Prišle so torej približno iste razmere kakor so bile pred leti, ko so hodili s košem po pošto v Celje. Ne vemo, kako ljudje sedijo v pošt-nem ravnateljstvu, da se Gornji grad kjer je sedež sodišča, davkarje, notarjati in dveh posojilnic — tako zanemarija.

Brežice. V svrhu intenzivnejše gojitve dramatike se je nedavno ustanovil tu »Dramatični odsek Čitalnice«, ki je nastopil nedavno s svojo prvo igro »Volkašinci«. Igra je dobro uspešla. — Na pust so Brežičani Volkašinci zabavni večer ter prispevali s svojimi nastopi k pri-srčen zabavi ožje družbe.

Iz Pohorja. (Vlom v planinsko koč.) V ruško kočjo na Pohorju so vliomili tatovi in odnesli vse kar jim je prišlo v roke. Škoda je velika.

Sv. Peter pri Mariboru. Kakor se poroča, se bo gradila čez našo faro in občino St. Peter okrajna cesta, ki bo vezala tudi prebivalstvo des-nega dravskega brega z mestoma Mariborom in Ptujem. V dosego tega cilja je treba namreč dograditi cesto od broda v Dupleku še kake 4 km čez Irčovo do Malečnika, kjer pride v zvezo pri Lorberju z kon-cem že obstoječe okrajne ceste do Maribora. Hvaležni bomo Peter-

žani vsem činiteljem, ki so odločili to dolgoletno vprašanje naše ceste.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Dne 21. t. m. popoldne pride v župnišče mož po spoved za umirajočo ženo nekega čevljarja v Stanetincih. Poprosi g. župnika, naj gre na spoved, sila je. Ta odgovori: »Danes je sobota, v soboto ne grem na spoved, nimam časa, pridite v ponedeljek.« In žena — želeča poslednjih tolažil je nato v soboto po noči umrla — brez spovedi. Drugi dan, v nedeljo, se je oznanilo v cerkvi, da naj ljudje ne hodijo v noči po spovednika. Pač pa najde g. župnik dovolj časa za aritacijo za občinske volitve in če treba, najdeš kakega omahljivega pristaša v njegovem vinogradu pri kupici vina. Vse v večjo čast božjo! In raz prižnice se grmi, da naj verniki volijo samo katoliške može v občinske odbore, ne pa brezvercev — samostojne kmečke. Čudno je tudi, da se iz vrst takaj novo ustanovljenega »Orla« širijo protidržavne govorice, kaj bo ta naša vlada, kaj bodo ti Srbi itd. To naj bo smotrena vzroja mladine, ki naj bo naš in in čika bodočnost! Kam plovemo?

Jesenice. Podružnica org. vojnih invalidov na Jesenicah se iskreno zahvaljuje vsem darovateljem in obiskovalcem veselice, katere čisti dobiček se razdeli vdovam v volni padlih mož. šrotam in nekaterim najbolj potrebnim invalidom.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Anton Pesek.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Ali oglasi.

Proda se:

Kranjske harmonike, domači tek, prodam po primerni ceni. Na v upravnistvu „Jugoslavije“. 293

Mizarstvo Matija Perko v Spodnji kl, Celovška cesta 121 se priporoča blagohotno upoštevati. 162

Kavčuk za zobe „Aeston rand“, Gummi Import, M. I. Nera, Maribor, Gosposka ulica 58. 297

Imam 1000 inozemskih ablenih poštinih znamk na pro- aj, Anton Šmen, Šostanj 83. 296

Kupi se:

Kolesa rabljena, kupuje J. Gorec, Ljubljana Gosposvska c. 14. 138

Motor sigurno 3 1/2 do 4 HP močan, 220 voltov istosmerni tok se kupi. Ponudbe na: Tovarno za česlovino v Majšpergu, pošta Ptujeka gora. 295

Les. Kupim hrastove, smrekove in bukove hlode za žago. Ponudbe s ceno na naslov: Ivan Šiška, tovarna parketov in parna žaga, Ljubljana, Metelkova ulica 4a. 223

Službe:

Invalid. Ištem dobrega delavca mehanične stroje, ev. urarja za lahko in trajno delo. Pisane ponudbe pod „Mehanik 333“ na upravnistvo. 210

Plačina natakarica se išče. „Hotel Mangart, Bled. 294

Korespondentka z večletno prakso, katere zna perfektno nemško stenografijo ter zanesljivo prevaja v slovensčino (Jugoslovanka, če mogoče z dvjetniško prakso) sprejemem. „Ava“ tovarna portland in roman cementa, Ljubljana. 291

...a napraska pomočnika se sprejmeta pri Franjo Dolžan, Celje. 298

Išče se družabnik za večje fevljarsko podjetje s kapitalom od K 400.000—500.000 naprej. Polzeve se pri: „Anončni zavod“ Drago Beseljak, (podružnica) Maribor, Gregorčičeva ul. 6. (Schillerstrasse). 299

Spretnega knjigovodjo — saldakontista

sprejme državna „Vnočevalnica“ takoj. Samo pisane ponudbe z navedbo študij in dosedanjega službovanja naj se pošljejo do 2. marca ravnateljstvu. Osebnost predstavljanja le na pisarni poziv. 242

Več starinskih oljnatih slik

v okvirjih je naprodaj. Ogleda se lahko pri slikarju M. Trajnu, Elizabetna cesta šte. 3 na dvoršču I. nadstr. Istotam se popravilno snazi (restavira) stare slike, kakor tudi izvršuje nove pokrajinske, svele in portretne slike. 264

Trgovina

z inventarjem in opravo se za 30.000 dinarjev proda. Resni interesenti naj pošljejo svoje ponudbe pod „Dinar“ na upravnistvo „Jugoslavije“ 265

Kupujemo

po najvišjih dnevnih cenah

železne in lesene

SODE

KOMET Ljubljana,
Dunajska c. 33.

Kupujem in prodajam

vse vrste starine (antikvitete) kakor: narodne noše, umetnine, preproge, stariška stekla in porcelan itd., kakor tudi umetno, nerabno zobovje. Konec-sijoniran posredovalec pri prodaji in nakupu posestev in nepremičnin.

Albert Derganc, brivec in starinar, Ljubljana, Francišanska ul. 10. 86

K. Linhart, urar

Marije Terezija c. 7.

Velika zaloga zlatih, srebrnih in niklastih ur, kakor Omega, Schaffhausen, stenske ure z nihalom po najnižji ceni. Popravila se sprejemajo vsaki čas in se solidno izvrše. 990

DRVA popolnoma suha

več vagonov stoječih na postaji kakor tudi posamezne vozove pripelje na dom tvrdka

REGOVČ & COMP. LJUBLJANA
Kolodvorska ulica 31. 248

Jamski nadpaznik

z večletno prakso v premogu in strokovno šolsko izobrazbo se sprejme takoj v službo. Sprječevala in natančne zahteve predložiti št. Janžkemu premogokopu And. Jakli, Krmelj, Dol.

3 rodbine

skupno iščejo stanovanje obstoječe iz 6—7 sob, kuhinje, kopalne sobe, z vsemi pritliklinami ter električno razsvetljavo v mestu ali na periferiji Ljubljane, za takoj ali pozneje. Oskrba s kurjavo in posebna nagrada je dotičnemu, ki stanovanje oskrbi zagotovljena. Sporočila se pošljijo pod „Kurjavo“ na „Anončno ekspedicijo“ Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg št. 3.

Cene zmerni! Postrežba solidna! Pristno blago!

Tone Malgaj, stavljen in pohištveni pleskar in ličar.

Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 6.

Narodna knjižnica.

1. in 2. snopišč: **Val. Vodnika** izbrani spisi. Broš. 8 K.

3.—5. snopišč: **Gaudamus**, komedija v štirih dejanjih. Spisal Leonid Andrejev, poslovenil dr. Joža Glonar. Broš. 8— K.

6.—8. snopišč: **Gadje gnezdo**. Povest iz dni trpljenja in nad. Spisal Vladimir Levstik. Broš. 10— K, vez. 12— K.

10.—12. snopišč: **Bele noči. Mali junak**. Spisal F. M. Dostojevskij, preložil dr. Vlado Borštnik. Broš. 10— K, vez. 12— K.

13.—15. snopišč: **Moje življenje**. Spisal Ivan Cankar. Broš. 10— K, vez. 12— K.

Založila in izdala „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani.

NAZNANILO.

Cenjenemu občinstvu in turistom vljudno naznanjam, da sem otvoril

gostilno in prenočišče v Stražišču pri Kranju.

Točil bodem vedno najboljša pristna vina vseh vrst. Preskrbljeno bode, ker je v hiši tudi dobro vpe-ljana mesarija in prekajevalnica tudi za vsakovrstna mrzla in gorka jedila.

Za solidno postrežbo jamči

Anton Križnar,
posestnik in gostilničar.

Cigaretni papir

naslednje vrste:

Golub, Abadie,

Club in Samum

priporoča na debelo:

„Urums-Papirica“, Ljubljana, Mestni trg 11.

Hlode (krlje) deske in trame

iz mehkega in trdega lesa kupi po najvišji ceni vsako množino družba „Impex“ v Ljubljani, Krvov trg 10.

Klingerit

asbest, kaučuk, armature

in vse tehnične potrebščine priporoča

Odon Koutny,

Ljubljana. 260

Crnilo :: rdečilo

barva za štamplike (modra in rdeča)

„SNAŽI“

najboljše sredstvo za čiste-nje kovin po tovarniških cenah.

Kemični proizvod

O. Čertalič, Ljubljana

Opekarska cesta šte. 31.

Brzojavka!

Kdo plača najvišje ceno za star baker? Samo 244

„Kupferweiss“

Maribor, Sofijin trg št. 1.

Oglje

bukovo in gabrovo se kupi.

Ponudbe z navedbo cene in množine na „Anončni zavod“ Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5.

Odda se ne restavracija nego kavarna

„Zvezda“

v nalem.

Ponudbe do 6. marca 1920 na nadzorstvo društva „Časlovoverci“ v Ljubljani, Erjavčeva cesta 18. 254

Domača tvornica rublja d. d.

Zagreb, Jelačićev trg br. 2, I. kat. 181

nudja trgovcem samo na veliko **ROBNI ODIO** preporuča svoje bogato skladište svakovrsne

muško rublje

kao razne vrsti košulja, gača, noćnih košulja, orukvica, mekanih manšeta i mekanih ogrlica. kao engleskih takanina, potstava, svila, šifona, kretona, zefira, pamučnih tkanina itd.

Naručbe pouzecem obavljaju se kretom pošte.

Telefon št. 274.	Advokat dr. Josip Sajovic naznanja, da ima svojo pisarno kakor dosedaj v Ljubljani, Gosposka ul. 3.	Telefon št. 274.
------------------	--	------------------

Oglas: Oglasne ekspedicije „Jadran“ v Mariboru.

SOL

cele vagone odda:

importna ter eksportna tvrdka **FERDO SERT**

MARIBOR, Koroška cesta šte. 21.

Brzojavi: SERT, Maribor, telefon Interurban šte. 265. 228

NARODNA BANKA D. D. U ZAGREBU.

Zagreb, mjeseca marta 1920.

Povišenje glavnice od K 30.000.000 na 50.000.000.

Poziv na subskripciju

50.000 komada dionica, glasećih na donosioca po K 400— naslovne vrijednosti u ukupnom iznosu od K 20.000.000—.

P. n.

Na temelju svojedobnog ovlaštenja izvanredne glavne skupštine, a zbog izvanrednog uspjeha prošle subskripcije, te sveopće potrebe za daljnjim kapitalizacijom, odlučilo je ravnateljstvo Narodne banke d. d. provesti povišenje dioničke glavnice i emisiju novih dionica pod sljedećim uvjetima:

1. Dionička glavnica od 80.000.000— povišuje se izdavanjem novih 50.000 dionica po K 400— nom., dakle za K 20.000.000— na K 50.000.000—.

2. Posljednicima starih dionica pridržaje se 25.000 komada novih dionica, te im pripada pravo na 3 stare dionice optirati 1 novu uz cijenu od K 475— po komadu nove dionice, zajedno sa 5% kamata od 1. siječnja 1920 do dana uplate.

Ostalih 25.000 dionica kao i eventualno neoptirane dionice izlažu se javnoj subskripciji uz tečaj od 575— sa 5% kamata od 1. januara 1920.

4. Subskripcija počinje 1. marta, a svršava 31. marta 1920, a za subskripcije u Americi traje rok do 15. travnja 1920.

5. Nove dionice imaju kupon za godinu 1920, te im pripada pravo na dividendu za istu.

6. Protuvrijednost potpisanih dionica valja uplatiti odmah, a najkasnije do 31. marta 1920 odnosno 15. travnja 1920. Eventualno neodoljivene dionice povratiti će se zajedno sa 3 1/2% kamata od dana uplate do povratka novca.

7. Subskripcija se obavlja odnosno primaju prijave: u Zagrebu: na blagajni zavoda; u Beogradu: Prometna banka; u Bjelovaru: Bjelovarska štedionica; u Brodu n. S.: Banka i mjenjačnica Brdarić i drug, kao afilijacija Narodne banke; u Dubrovniku: Narodna banka d. d. Zagreb, filijala; u Ljubljani: Ljubljanska kreditna banka d. d., Kranjska deželna banka, Kmetška hranilnica; u Osijeku: Banka J. Kraus i drug, Sve filijale zagrebačkih banaka; na Rijeci: Hrv. centralna banka; u Rumi: Zadruga banka d. d.; u Sarajevu: Hrvatska centralna banka; u Splitu: Zadruga savez; u Varaždinu: Opća štedionica d. d.; u Zemunu: Zemunska štedionica; u Wlenu: Narodna banka d. d. Zagreb, filijala Wien (uplate u jugoslavenskim krunama); dok uplate mogu uslijediti također kod svih zagrebačkih zavoda te njenih filijala.

U sjedinjenim državama: u New-Yorku: Guaranty Trust Co., Emil Kiss, banker; u Pittsburgu Pa: Union Savings Bank; u Arkon O.: Depositors Savings & Trust Co.; u Mc Keesport Pa.: Jos. Roth & Co.; u Youngstownu: Dollars Savings Bank; u Rochester Pa.: All Nations Bank.

8. Posljednici starih dionica, koji žele u smislu točke 2. optirati nove dionice, valja da predlože kod gore označenih mjesta subskripcije:

Točno ispunjenu i potpisanu prijaviticu uz naznaku popisa bojova starih dionica (u koliko nisu kod zavoda u pologu) ili međutimnicu starih dionica.

9. Repartitiju dionica subskribiranih u smislu t. 3. pridržaje sebi ravnateljstvo.

10. Tečajni (ažijski) dobitak, koji se poluč kod izdavanja novih dionica, ide u korist redovite pričuvene zaklade odbivši troškove emisije i pristojbe, te dotacije mirovinskog zavoda.

11. Za provedbu ove emisije stvoren je sindikat koji jamči uspjeh povišenja dioničke glavnice.

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani

Mariljin trg 8 Wolfova ulica 1 — Podružnica v Murski Soboti

obrestuje hranilne vloge
in vloge na tekoči račun

Ustanovljena septembra 1919.

Prometa v prvih treh mesecih nad
10.000.000 kron.

4%

čistih brez odbitka
rentnega davka.

Neposredno pod
državnim nadzorstvom.